

Sygn. akt	III AUa 1000/12
------------------	------------------------

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia **10 stycznia 2013 r.**

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

	Przewodniczący:	SSA Mirosław Szwagierczak
	Sędziowie:	SSA Urszula Kocyłowska SSA Roman Skrzypek (spr.)
	Protokolant	st.sekr.sądowy Małgorzata Leniar

po rozpoznaniu w dniu **10 stycznia 2013 r.**

na rozprawie

sprawyz wniosku **S. J.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w R.**

o emeryturę

na skutek apelacji wnioskodawcy

od wyroku **Sądu Okręgowego w Rzeszowie**

z dnia **11 lipca 2012 r.** sygn. akt **IV U 1021/11**

I. oddała apelację,

II. przyznaje pełnomocnikowi z urzędu adwokatowi J. K. od Skarbu Państwa – Sądu Okręgowego w Rzeszowie kwotę 147,60 (słownie: sto czterdzieści siedem 60/100 zł) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Sygn. akt III AUa 1000/12

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 lipca 2011r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. nr 153, poz. 1227 ze zmianami) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. nr 8, poz. 43 ze zmianami) odmówił wnioskodawcy S. J. prawa do emerytury.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż wnioskodawca nie udowodnił wymaganego okresu pracy w szczególnych warunkach. Zakład nie uwzględnił zatrudnienia odwołującego w okresach od 28 marca 1980r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Zakład Przetwórstwa (...), gdyż w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach z dnia 20 kwietnia 2011r. podano stanowisko pracy ślusarz remontowy, które nie jest zgodne z przepisami resortowymi tj. załącznikiem nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988r.

W odwołaniu od powyższej decyzji wnioskodawca S. J. zarzucił, że w okresie zatrudnienia w (...) sp. z o.o. w L. od 28 marca 1980r. do 31 marca 2009r. na stanowisku ślusarza remontowego wykonywał prace pomocnicze przy spawaniu, wycinaniu elektrycznym i gazowym i prace remontowo- konserwacyjne w zajezdni wózków widłowych, spalinowych i elektrycznych. Na stanowisku ślusarza był zatrudniony od 1 sierpnia 1978r. do 31 stycznia 1980r. w Fabryce (...)w L..

Wniósł o zmianę decyzji i przyznanie emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy podtrzymał dotychczasowe stanowisko i wniósł o jego oddalenie.

Wyrokiem z dnia 11 lipca 2012r., sygn. akt IV U 1021/11 Sąd Okręgowy w Rzeszowie oddalił odwołanie wnioskodawcy S. J..

Sąd wskazał w pierwszej kolejności na niesporne okoliczności

w sprawie tj. wiek wnioskodawcy i przebieg jego zatrudnienia, w tym w warunkach szczególnych na podstawie świadectwa pracy z 20.04.2011r. Sąd podał, że w okresie zatrudnienia w (...) Zakład Przetwórstwa (...)w L. od 28 marca 1980r. do 31 marca 2009r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowodowodowym, prace w akumulatorniach: opróżnianie, oczyszczanie i wymiana stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych, prace przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych na stanowisku ślusarz remontowy, wymienionym w wykazie A Dział XIV poz. 1, poz. 13, poz. 14 stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8, poz. 43 z późn. zm.) oraz w Dziale XIV poz. 12 pkt 2, poz. 13 pkt 3, poz. 14 pkt 1 załącznika nr 1 do zarządzenia nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31.03.1988r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. Urzęd. MRLiGŻ z 1988r. nr 2 poz. 4 z późn. zmianami).

Dalej Sąd wskazał, że ZUS uwzględnił wnioskodawcy ogólny staż pracy w wymiarze 29 lat i 8 miesięcy okresów składkowych i nieskładkowych. Nie uwzględnił natomiast S. J. do stażu pracy

w szczególnych warunkach okresu zatrudnienia na podstawie świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 20 kwietnia 2011r. Sąd I instancji ustalił, w oparciu o zeznania świadków S. S., F. K., F. P., Z. M. oraz samego wnioskodawcy, że będąc zatrudniony w (...) Zakład Przetwórstwa (...)w L. czasem pracował na pakowni-na rampie, a jego miejscem pracy był zajezdnia. W pakowni naprawiał przenośniki i kalibrowniki. Na rampie zajmował się rozładunkiem surowca. Między grudniem a majem wnioskodawca pracował na zajezdni, remontował wózki widłowe, spalinowe, elektryczne

i gazowe, odbywało się to w wydzielonych pomieszczeniach. Remontował silniki, gaźniki, pompy wtryskowe, gdzie narażony był na opary kwasów, smary, oleje. Zdarzyło się, że wnioskodawca siedł do obsługi urządzeń

produkcyjnych. Cały rok pracował wyłącznie na zajezdni wózków, wykonywał prace pomocnika spawacza. Zajmował się akumulatorami,
a akumulator miał 24 ogniwa i około 800 kg, jego remont polegał na wymianie i demontażu elektrolitu i ogniw. Łączenie ogniw polegało na lutowaniu za pomocą płynnego ołowiu.

Sąd nie dał wiary zeznaniom świadków oraz samego wnioskodawcy w zakresie twierdzenia, iż przez sporny okres wykonywał pracę
w szczególnych warunkach.

Celem dokonania oceny, czy w spornym okresie S. J. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował w szczególnych warunkach i czy w sumie przepracował 15 lat pracy w wyżej wymienionych warunkach Sąd przeprowadził dowód z opinii biegłego sądowego M. M..

Powołany w sprawie biegły specjalista ds. organizacji i zarządzania przemysłem M. M. w opinii z dnia 28 maja 2012r. dokonał analizy zatrudnienia wnioskodawcy w oparciu o dokumentację źródłową
i stwierdził, iż wnioskodawca w okresie od 28 marca 1980r. do 31 grudnia 1998r. pracował na wymienionych szczegółowo w opinii stanowiskach.

Biegły stwierdził, że wnioskodawca został zatrudniony jako ślusarz remontowy zajezdni wózków dopiero z dniem 1 sierpnia 2000r., zgodnie z wnioskiem o zmianę zaszerogowania. Biegły wskazał, że remont czy przegląd wózka nie sprowadza się wyłącznie do remontu pompy wtryskowej, czy wtryskiwaczy, wymiana tych części jest sporadyczna, a sama naprawa wymaga użycia specjalistycznego sprzętu i posiadania specjalistycznych szkoleń, którymi w świetle dokumentacji źródłowej wnioskodawca się nie legitymował. Tak więc ślusarz remontowy w zajezdni wózków zajmował się naprawami, czy przeglądami układów jezdnych wózków, co zdaniem biegłego oznacza, że powyższe prace remontowe, ślusarskie, mechaniczne nie są pracą kwalifikowaną jako praca
w szczególnych warunkach.

Biegły wskazał nadto, że wnioskodawca nie był elektrykiem i nie obsługiwał akumulatorowni, samo podpięcie wózka, sprawdzenie poziomu naładowania akumulatorów itp. nie jest kwalifikowane jako praca
w szczególnych warunkach. Wnioskodawca w podstawowym zakresie obowiązków pracując na stanowisku ślusarz remontowy zajmował się utrzymaniem sprawności wszystkich urządzeń i instalacji produkcyjnych zlokalizowanych na terenie zakładu, zajmując się ich naprawą, konserwacją, montażem, czy demontażem.

Według biegłego praca wnioskodawcy to typowa praca ślusarza remontowego (mechanika remontowego), w służbie utrzymania ruchu, którego zakres prac remontowych -konserwacyjnych był bardzo szeroki i nie sprowadzał się wyłącznie do prac spawalniczych (pomocnik spawacza). Również warunki środowiska pracy były bardzo różne, ze względu na pracę w różnych miejscach i w różnych pomieszczeniach produkcyjnych, czy warsztatowych. Wnioskodawca nie legitymował się ukończeniem kursu spawacza, nie posiadał uprawnień spawalniczych (książeczki spawacza). Ustawodawca w rozporządzeniu branżowym nie wymienia stanowiska pomocnika spawacza jako pracy w szczególnych warunkach.

Praca wnioskodawcy w charakterze pomocnika spawacza mogła być świadczona sporadycznie - na pewno nie w pełnym wymiarze godzin każdego dnia. Biegły stwierdził, iż wnioskodawca w okresie 1985-1989 pracował w charakterze tokarza na warsztacie mechanicznym zajmując się obróbką skrawaniem, to jest „dorabianiem” części , czy regeneracją zużytych elementów maszyn i urządzeń. Również w terminie późniejszym tj. po 1989r. Wnioskodawca również w pewnych przedziałach czasowych wykonywał pracę tokarza będąc zatrudniony jako ślusarz remontowy, o czym świadczą szkolenia stanowiskowe bhp. Ustawodawca nie zakwalifikował pracy na stanowisku tokarz jako pracy w szczególnych warunkach. Tak więc również ten okres zatrudnienia nie można zakwalifikować jako pracy w szczególnych warunkach.

Podsumowując biegły stwierdził, że w analizowanym okresie w podstawowym zakresie wnioskodawca wykonywał pracę ślusarza remontowego, czy tokarza. Powyższa praca nie jest kwalifikowana zgodnie z powołanym branżowym

aktem prawnym jako praca w szczególnych warunkach i w jego ocenie brak przesłanek do zakwalifikowania analizowanego okresu zatrudnienia wnioskodawcy jako pracy w szczególnych warunkach.

Ostatecznie biegły stwierdził, iż w świetle zgromadzonego materiału dowodowego oraz poczynionych ustaleń S. J. będąc zatrudniony na stanowiskach ślusarz remontowy, ślusarz-tokarz, tokarz w analizowanym okresie to jest od 28 marca 1980r. do 31 grudnia 1998r. nie pracował w pełnym wymiarze godzin każdego dnia na stanowiskach pracy wykonując pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów.

Sąd dał wiarę zebranym w sprawie dokumentom, albowiem nie budziły wątpliwości co do swej treści, nie były też kwestionowane przez żadną ze stron postępowania, nadto zostały sporządzone przez uprawnione podmioty w zakresie służących im kompetencji. Dokumentacja dotycząca przebiegu zatrudnienia wnioskodawcy w spornym okresie w pełni dawała podstawę do ustalenia charakteru zajmowanego przez niego stanowiska pracy.

Nie budziły wątpliwości dowody z zeznań świadków w zakresie potwierdzenia okoliczności zatrudnienia wnioskodawcy, bowiem były to osoby, które pracowały z nim. Świadkowie zgodnie wskazali w jakich warunkach i jakiego rodzaju czynności wnioskodawca wykonywał w ramach stosunku pracy.

Sąd Okręgowy uznał, że opinia biegłego M. M., jest rzetelna, fachowa w pełni zasługująca na uwzględnienie, bowiem w sposób nie budzący wątpliwości wykazała, iż praca wnioskodawcy w okresie zatrudnienia w w/w zakładzie pracy na zajmowanych przez niego stanowiskach pracy nie była pracą wykonywaną w szczególnych warunkach w rozumieniu obowiązujących przepisów prawa.

Sąd zaznaczył, że opinia biegłego, jakkolwiek oparta na wiadomościach specjalnych, to tak jak i zeznania świadków, jest dowodem, którego ocena w kontekście całości zebranego w sprawie materiału dowodowego, należy do Sądu.

Sąd zgodnie z regułą zawartą w art. 233 k.p.c. dokonał oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, która przełożyła się na ostateczny wynik niniejszego postępowania.

Dokonując oceny prawnej sprawy Sąd powołał treść art. 32 ust. 2 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze i wskazał, że wnioskodawca będąc zatrudniony w okresie od 28 marca 1980r. do 31 grudnia 1998r. w (...) Zakład Przetwórstwa (...)L. sp. z o. na stanowisku ślusarz remontowy, ślusarz - tokarz, tokarz, nie pracował w pełnym wymiarze godzin każdego dnia na stanowiskach pracy, wykonując pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu obowiązujących przepisów. Okoliczność tę w swojej opinii potwierdził biegły M. M., a Sąd I instancji ustaleniom biegłego dał wiarę i przyjął za swoje. Opinia biegłego jest wiarygodna przede wszystkim w zakresie wyjaśnienia okoliczności z punktu widzenia wiadomości specjalnych przy uwzględnieniu zebranego i udostępnionego mu materiału sprawy.

Wobec powyższych ustaleń Sąd uznał, że wnioskodawca S. J. nie posiada okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tym samym nie spełnia przesłanek do uzyskania świadczenia emerytalnego na podstawie art. 184 w zw. z art. 32 ustawy o emeryturach

i rentach z FUS. Wobec powyższego Sąd Okręgowy w Rzeszowie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie wnioskodawcy.

O kosztach Sąd orzekł po myśli § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1348).

Powyższy wyrok w całości zaskarżył w imieniu wnioskodawcy jego pełnomocnik, który zarzucił:

- naruszenie art. 278 § 1 k.p.c., wskutek dopuszczenia dowodu z opinii biegłego mimo, iż sprawa nie wymagała wiadomości specjalnych, zaś sama opinia ograniczyła się do wykreowania swoistego stanu faktycznego sprawy;

- naruszenie prawa materialnego polegającego na błędnej wykładni i niewłaściwym zastosowaniu art. 32 w zw. z art. 184 ustawy z dnia

17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w związku z § 1 i 4 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r. Nr 8, poz. 43 ze zm.) i przyjęcie, że wnioskodawca, będąc zatrudnionym w (...) Zakład Przetwórstwa (...). w okresie od 28 marca 1980 r. do 1 marca 2009 r., nie wykonywał pracy w szczególnych warunkach;

- naruszenie przepisów postępowania, a to art. 233 k.p.c. w zw. z art. 278 i nast. k.p.c. poprzez oparcie ustaleń faktycznych sprawy oraz jej merytorycznego rozstrzygnięcia, na treści opinii biegłego sądowego, podczas gdy Sąd orzekający powinien samodzielnie na podstawie przeprowadzonych dowodów w szczególności zeznań świadków, postępując zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów ustalić stan faktyczny sprawy i rozstrzygnąć sprawę.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury i zasądzenie kosztów postępowania za II instancję, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu do ponownego rozstrzygnięcia z zaliczeniem kosztów postępowania apelacyjnego jako części kosztów w sprawie.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje:

Apelacja wnioskodawcy jest nieuzasadniona i jako taka podlega oddaleniu, zaskarżony bowiem wyrok jest – w ocenie tut. Sądu - wyrokiem trafny i odpowiadającym prawu, zaś w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie występują jakiegokolwiek przesłanki zaskarżenia mogące wyrok ten wzruszyć, w szczególności te, które Sąd II instancji ma na uwadze z urzędu (art. 378 § 1 kpc).

Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne, jak i prawne poczynione przez Sąd Okręgowy. Sąd ten bowiem przeprowadził wyczerpujące postępowanie dowodowe, szczegółowo streścił przebieg postępowania dowodowego wskazując na poszczególne stanowiska zajmowane przez wnioskodawcę, zakres jego obowiązków wykonywanych na tych stanowiskach i wskazał czy, w jakim zakresie, a także z jakich przyczyn uznał go za wiarygodny, a w jakim odmówił mu wiary.

Zarzuty apelacji kwestionujące prawidłowość przeprowadzonej przez Sąd oceny dowodów nie mogą się ostać. Sąd I instancji wskazał przyczyny, dla których odmówił wiary zeznaniom świadków w części w której wskazywali na wykonywanie przez S. J. obowiązków stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym prac w szczególnych warunkach. Wbrew twierdzeniom apelacji Sąd nie dokonał gradacji przeprowadzonych dowodów z uwagi na ich typ, dając przewagę dowodom z opinii biegłego nad dowodami z zeznań świadków. Sąd I instancji wyraźnie wskazał, że odmówił wiary zeznaniom świadków w części wskazującej na wykonywanie obowiązków z uwagi na ich sprzeczność z charakterem obowiązków odwołującego. Sąd wskazał, że z zeznań świadków i pozostałego zebranego materiału dowodowego wynika, iż wnioskodawca będąc zatrudniony na stanowiskach ślusarz remontowy, ślusarz – tokarz, tokarz w spornym okresie nie pracował w pełnym wymiarze godzin każdego dnia na stanowiskach pracy wykonując pracę kwalifikowaną jako praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Nie sposób przyjąć, iż tak dokonana ocena dowodów jest oceną dowolną i narusza dyspozycję art. 233 § 1 kpc, czy też prowadzi ona do wyręczenia Sądu przez biegłego, którego opinia wpłynęła na treść wydanego rozstrzygnięcia, skoro wskazał na szereg innych dowodów i niespornych okoliczności, które doprowadziły go do konkluzji zbieżnej z wnioskami zawartymi w tej opinii.

Końcowo wypadnie wskazać, iż wnioskodawca domagał się przyznania emerytury wynikającej z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., nr 153,

poz. 1227 ze zmianami), który stanowi, że ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r., zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27.

Z kolei art. 184 pozwala stosować art. 32 do osób urodzonych po 1 stycznia 1949 r., pod warunkiem, iż do 31 grudnia 1998 r. osiągnęli wymagany okres składkowy i nieskładkowy oraz okres pracy w warunkach szczególnych. Definicję ustawową "pracy w szczególnych warunkach" zawiera art. 32 ust. 2 wyżej powołanej ustawy. Zgodnie z tym przepisem, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Pracę taką pracownik musi wykonywać stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku (§ 2 ust. 1 rozporządzenia R M z dnia 7 lutego 1983 r.), aby nabyć prawo do emerytury w obniżonym wieku. Ust. 4 tego artykułu stanowi, że "wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom wymienionym w ust. 2 i 3 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych". Te "dotychczasowe przepisy" to rozporządzenie R M z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wnioskodawca winien więc wykazać, iż wykonywał prace w warunkach szczególnych stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez co najmniej 15 lat.

Apelujący domagał się, by wykonywaną przez niego pracę w spornym okresie zakwalifikować jako pracę przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym i gazowym, opróżnianiu, oczyszczaniu i wymianie stężonego kwasu siarkowego i płyt ołowianych oraz przy naprawie pomp wtryskowych, wtryskiwaczy i gaźników do silników spalinowych. W tym czasie, był narażony na opary kwasów oraz na kontakt ze smarami i olejami.

Jednakże przeprowadzone przez Sąd Okręgowy postępowanie dowodowe pozwala jednoznacznie przesądzić, że wnioskodawca w spornym okresie w podstawowym zakresie nie wykonywał prac kwalifikowanych jako prace w warunkach szczególnych.

W tym stanie rzeczy apelacją jako nieuzasadniona podlegała oddaleniu stosownie do dyspozycji art. 385 kpc.

O kosztach postępowania orzeczono w oparciu o art. 98 k.p.c.

w zw. z § 13 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2002r. Nr 163 poz. 1348 ze zm.).